

Становище

**ОТНОСНО: Дисертационния труд за присъждане на образователна и научна степен
“доктор”**

Професионално направление 3.3 Политически науки

(Европеистика – Икономически изследвания на ЕС)

на редовния докторант Иван Георгиев Нейчев

Дисертационен труд на тема

**„Развитие на българския пазар на държавни ценни книжа в контекста на членството
в Европейския съюз“**

Научен ръководител на докторанта: доц. дпн Калоян Димитров Симеонов

**Катедра „Европеистика“, Философски факултет,
Софийски университет „Св. Климент Охридски“**

Становището е разработено от доц. дпн Калоян Симеонов в съответствие със заповед на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ за утвърждаване на научно жури, както и във връзка с протокол от 23 януари 2021 г. от първото заседание на научното жури.

1. Структура на дисертационния труд

Дисертационният труд на докторанта обхваща увод, три глави, заключение, библиография и три приложения, като общият обем на дисертацията е от 211 страници. В увода на дисертационния труд се съдържа добра обосновка на актуалността на изследването, като по един подходящ начин са очертани целите, изследователската теза и

задачите, ограниченията, използваната методология, обекта и предмета на изследването, а също и изследвания в анализа период.

Първата глава на дисертационния труд прави теоретико-методологичен анализ на дефинициите и научната литература по отношение на държавните ценни книжа. Някои от основните дефиниции, които са разгледани, са тези за видовете ценни книжа, финансовите пазари, финансовата интеграция, глобализацията и европеизацията през последните години. Разгледани са и на-важните концепции, които имат отношение към държавните ценни книжа. Направен е също анализ на научната литература, която се отнася до въпросите за държавния дълг и държавните ценни книжа.

Втората глава на дисертационния труд изследва развитието на капиталовите пазари и пазарите на държавни ценни книжа в ЕС. Предмет на анализ е политиката на ЕС в областта на финансовите услуги и пазари, законодателната рамка на ЕС в тази сфера, институционалната рамка в държавите членки на ЕС при управлението на държавния дълг. Разгледани са и различни специфични въпроси като надзора върху пазара на ДЦК, депозитарите на ДЦК, клиринга и сетълмента на ДЦК, инструментите за управление на риска. Накрая е направено обобщение на пазарните практики в ЕС по отношение на пазарите на ДЦК, както и общите инициативи на ЕС по отношение на тези пазари.

Особен интерес в дисертацията представлява трета глава, която е посветена на развитието на пазара на ДЦК в България. Първоначално е направен исторически преглед на пазара на ДЦК в страната, като повече внимание съвсем логично е обърнато на периода непосредствено преди приемането в ЕС, както и на периода след датата на членство в Съюза. Направен е анализ на правната рамка и организационната структура на пазара на ДЦК в България. Специално внимание е обърнато на промените в институционалната рамка на пазара на ДЦК, които са настъпили в резултат от членството на България в ЕС. Анализът в тази глава завършва с разглеждането на влиянието на настоящите регулации на ниво ЕС върху българския пазар на ДЦК, както и на това какви са резултатите от глобализацията и европеизацията на пазара на ДЦК в страната.

Изводите в заключението на дисертационния труд са добре и обосновано аргументирани. Библиографията е много богата и обхваща литературни източници и

официални документи, които са в изследваното от автора поле. Трите приложения, особено това за въпросите от експертното дълбочинно интервю по темата на дисертацията, също допълват основния текст на изследването.

2. Съдържание на автореферата

Авторефератът към дисертационния труд отговоря на изискванията за този вид документи. В него е изписано съдържанието, както и характеристиките на дисертационния анализ. Представена е актуалността на анализираната проблематика. Описани са целите и предмета на дисертационния труд, задачите и неговия обект, изследователските методи и работните понятия. Посочени са източниците на дисертационното изследване, както и неговите ограничения. След това са описани подробно резултатите и изводите от изследването, като е очертана и практическата насоченост на методологията. Накрая е представена справка за научните приноси на дисертационния труд, както и списъка с научни публикации по темата на дисертационното изследване.

3. Коментар във връзка с научните приноси на дисертационния труд

Приемам научните приноси, които са ясно обособени и аргументирани от автора в автореферата. Авторът правилно е посочил като принос това, че е извършен сравнителен анализ на организацията и управлението на пазара ДЦК в ЕС и България и са обобщени препоръки за задълбочаване на конвергенцията на българския пазар с този на останалите държави от Съюза. Друг съществен научен принос е това, че е извършен задълбочен анализ на развитието и текущото състояние на институционалната рамка на пазара на ДЦК в България, чрез който са идентифицирани и нормативните актове, които имат отражение върху пазара, настъпилите промени в него през разглеждания период и причините за тях.

Авторът е приложил модел за изследване на степента на глобализация и европеизация на българския пазар на държавни ценни книжа. Изведени са насоки за усъвършенстване на управлението на пазара на ДЦК чрез мерки за повишаване на административния капацитет на основните пазарни участници. Като един от най-

съществените приноси оценявам това, че са открити основните проблеми пред функционирането на българския пазар на ДЦК и са изведени препоръки за неговото подобряване

4. Научни публикации по темата на дисертацията

Докторантът е публикувала и представил подходящ списък от четири публикации, които се вписват напълно в темата на дисертационното изследване. Публикациите са в издания на Софийски университет „Св. Климент Охридски“, като три от тях са в рамките на докторантските сборници на катедрите „Европеистика“ и Политология“. Четвъртата публикация е също от научно събитие на Катедра „Европеистика“. Публикациите са от рецензирани издания и допълват изследванията на автора по темата на дисертационния труд.

5. Актуалност на изследването

Актуалността на дисертационния труд на Иван Нейчев е безспорна. Присъединяването на Република България към ЕС безспорно оказва отражение на пазара на държавни ценни книжа в страната. В ЕС съществуват ясни правила, които ограничават натрупването на прекомерен държавен дълг. В същото време, правилата на валутния борд в България също задължават правителството да провежда разумна политика по отношение на държавния дълг. Актуалността на изследването се засилва и с настоящото членство на България в банковия съюз на ЕС и Валутнокурсния механизъм II (ERM II), както и с оглед на новите механизми, които създава ЕС за преодоляването на икономическата криза, която е породена от настоящата пандемия.

6. Други положителни коментари относно дисертационния труд

Дисертационният труд има редица безспорни достойнства, някои от които вече бяха споменати по-горе. Едно от най-съществените достойнства е, че той представлява едно цялостно и завършено изследване, което не само дава отговор на редица въпроси, но и поставя нови въпроси, които също се нуждаят от детайлно изследване и анализиране.

Дисертационният труд успешно отговоря на предварително зададената изследователска теза и постига целта и задачите, които са посочени в него.

Друго достойнство е практическата насоченост на направеното изследване. Изследването дава една отлична представа за развитието на пазара на държавни ценни книжа в България и за перспективите за неговото развитие.

Достойнство е също така ясно определената и логически последователна структура на дисертационното изследване. Доброто определяне на понятията в изследването също допринася за всеобхватното разбиране на проблематиката и за възприемане на направените изводи и заключения. Като достойнство може да се открие също така ясният, издържан и академичен език.

Като достижения на научния труд може да се очертаят също така проведените дълбочинни интервюта с експерти и специалисти в областта на държавните ценни книжа. Това постижение е с конкретен научен принос, а има също така и практическо значение, защото обикновено тези експерти не публикуват широко своите мнения, имайки и предвид, че пазарът на държавни ценни книжа е затворен в сравнително малък кръг институции и дилъри.

Друго преимущество на дисертационното изследване, това е ясното очертаване на перспективите и извеждане на конкретни и аргументирано разписани препоръки за развитието на пазара на държавни ценни книжа в България. Смятам, че тези изводи и препоръки са с директно практико-приложна стойност и са едно от най-важните достижения на научния труд.

Много високо оценявам също така и насоките за възможна по-нататъшна изследователска работа, които много ясно са очертани в заключението на дисертационния труд. Това ясно показва изследователския характер и дух на автора на дисертационното изследване, като му пожелавам те да се запазят и в бъдеще. Посочените възможни полета за бъдещи изследвания са много интересни и логически се свързват с достиженията от настоящият анализ.

7. Бележки и препоръки към дисертационния труд

Нямам специфични бележки и препоръки към дисертационния труд, който е представен за публична защита. Докторантът работи ефективно и постоянно е обменял мнения с научния ръководител, който е представял своите бележки в хода на работата по научното изследване. Една от отправените препоръки бе в някои части да бъде задълбочено изследването, което е направено след вътрешната защита.

Считам, че е много подходящо това, че докторантът е представил и допълнителен документ, в който ясно и изчерпателно е посочил какви промени е направил в дисертационния труд и автореферата след вътрешната защита.

8. Възможни въпроси, които да бъдат отправени по време на публичната защита

Предлагам по време на публичната защита да бъде отговорено на следните въпроси:

1. Счита ли докторантът, че българският пазар на държавни ценни книжа може наистина да се развива самостоятелно, като се има предвид сравнително малките обеми, които се търгуват на него?
2. Сред някои икономисти и анализатори е застъпено мнението, че когато България стане член на еврозоната, тя ще загуби водещото си място в ЕС по най-нисък дълг - понастоящем тя има вторият най-нисък държавен дълг в ЕС, както е възможно да се случи и т.нар. „гръцки сценарий“ с чувствително увеличаване на държавния дълг за кратък период. Споделя ли авторът едно подобно виждане или не и защо?

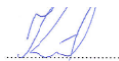
9. Заключение

В заключение, бих искал да подчертая, че докторантът Иван Нейчев се вписа по един много добър начин в дейността на специалност „Европеистика“ по време на неговата докторантска работа. Силно препоръчвам той да продължи да се занимава с

изследователска, както и да акцентира на преподавателска дейност, за което има много добри заложби, които трябва да използва и развива.

Въз основа на направената оценка, посочените предимства и научните приноси на дисертационния труд, **подкрепям убедено присъждането на образователна и научна степен “доктор” на Иван Георгиев Нейчев в научно направление 3.3 – Политически науки (Европеистика – Икономически изследвания на ЕС).**

Дата: 05 март 2021 г., гр. София

Доц. дпн Калоян Симеонов

Катедра „Европеистика“, Философски факултет,
СУ „Св. Климент Охридски“